

Szkodniki owadzie na plantacjach buraków cukrowych w połud.-wsch. Polsce w roku 1929.

(Die schädlichen Insekten auf den Zuckerrübenpflanzungen
in Süd-Ost-Polen in dem Jahre 1929).

podał

ADAM KRASUCKI.

LEPIDOPTERA.

Plusia gamma L., Błyszczka gamma: Masowy pojaw gąsienic stwierdzony został w początkach lipca w powiecie śniatyńskim, w miejscowościach: Rusów, Potoczek, Stecowa.

Phlyctaenodes sticticalis L., Omacnica byliczanka: Po 7-mioletniej przerwie¹⁾ pojawiła się Omacnica masowo na terenie województwa tarnopolskiego i stanisławowskiego, wyrządzając duże szkody, szczególnie w plantacjach buraków cukrowych. W województwie lwowskiem pojaw był bardzo nieznaczny. Lot motyli przypadł na koniec maja i początek czerwca; gęste roje motyli unosiły się na polach, w ogrodach warzywnych, na łąkach, koniczynach i innych motylkowych, plantacjach maku, buraków; najmniej licznie na oziminach. Około 10 VI ukazały się gąsienice, które żerowały do pierwszych dni lipca. Żer gąsienic stwierdzono na burakach cukrowych, pastewnych i nasiennych, na rozmaitych motylkowych (szczególnie na koniczynie, lucernie i mieszankach), na marchwi, kukurydzy, tytoniu, konopiach, warzywach, cebuli, czosnku, komosie, piotunie. Szczególnie silnie ucierpiały plantacje buraków cukrowych, które w wielu miejscowościach zostały zupełnie zniszczone, również znacznie uszkodzone zostały buraki pastewne, lucerna, marchew, tytoń. Najwięcej ucierpiały młode buraki, na których w początkach pojawu gąsienic dokonano przerywania. W wielu okolicach stwierdzono fakt, że na plantacjach, na których w czasie pojawu gąsienic przerywanie nie zostało jeszcze skuteczzone, gąsienice żerowały przedewszystkiem na chwastach (np. na komosie), natomiast buraki zostały oszczędzone. Według wiadomości nadesłanych z powiatu śniatyńskiego, gąsienice zżerały młode sadzonki jabłoni i grusz. — W tępieniu gąsienic brały udział

¹⁾ Poprzedni pojaw miał miejsce w roku 1921 (Krasucki A.: Einige Worte über den Wiesenzünsler (*Phlyctaenodes sticticalis* L.) im Jahre 1921. — Polskie Pismo Ent. T. II. 1923).

niektóre ptaki np. gawrony, szpaki, w niektórych okolicach ptaki te zlatywały na pola dużemi gromadami i w krótkim czasie oczyszczały zupełnie z gąsienic.

Masowy pojaw i żer gąsienic, stwierdzono w następujących powiatach: pow. Kamionka Strumiłowa (Busk); pow. Rohatyn (Świstelniki, Bołszówka, Słobódka Bołszowiecka, Bołszów); pow. Radziechów (Łopatyn); pow. Brody; pow. Buczacz (Koropiec); pow. Horodenka (Olejowa Królewska, Jasienów, Wierzbowce, Targowica Polna); pow. Tłumacz (Puźniki); pow. Kołomyja (Gwoździec, Piadyki, Załucze nad Prutem); pow. Czortków (Dżuryn, Pauszówka, Trowna Mała, Bazar); pow. Borszczów (Podfilipie, Wierzbówka); pow. Zaleszczyki (Burakówka, Szypowce, Pieczarna); pow. Śniatyn (Zadubrowce, Ilińce). Zachodnią granicę pojawu Omacnicy stanowiłyby powiaty: Radziechów, Kamionka Strumiłowa, Rohatyn, Tłumacz, Kołomyja. Teren masowego pojawu obejmuje zatem przedewszystkiem południowo-wschodnie powiaty, jako obszar najbardziej odpowiadający rozwojowi Omacnicy.

W pierwszych dniach lipca gąsienice zagrzebały się w ziemi i w głębokości 6—8 cm przepoczwarczyły się w charakterystycznych oprzędach; około 20 VII pojawiły się ponownie motyle, a z końcem lipca i w początkach sierpnia gąsienice, jednakowoż w tak małej ilości, iż uszły niemal zupełnie uwagi, jedynie tylko z Wołynia (Białozorka, pow. Krzemieniecki), zgłoszono 3 VIII szkody wyrządzone w koniczynie przez gąsienice Omacnicy. Z miejscowości Krzywce nad Dniestrem pow. Borszczów nadesłano 9 IX okazy motyli Omacnicy z wiadomością o locie na ścierniskach pszenicznych.

Na uwagę zasługuje klęskowy pojaw Omacnicy w Rumunji (Bukowina, Besarabja i częściowo Mołdawja). Szczególnie wielkie szkody miała poczynić Omacnica na Bukowinie, gdzie straty obliczano na 1.5 miljarda lei. Gąsienice niszczyły szczególnie buraki, kukurydzę i ziemiaki¹⁾.

W zwalczaniu Omacnicy byliczanki, stosowano mało płynów trujących, a to z powodu braku odpowiednich materiałów, oraz odpowiednich przyrządów (spryskiwaczy do płynów, rozpylaczy do pyłów). Tu i ówdzie palono gąsienice słomą i to przeważnie

¹⁾ Wiadomości podane przez: Czernowitzer Morgenblatt 25 VI, Czernowitzer Allgemeine Zeitung 26 VI, oraz Konsulat R. P. w Czerniowcach

z dobrym skutkiem. W okresie poczwarki stosowano motyczenie. Motyle wylapywano z dobrym wynikiem na płachty wysmarowane lepem. Trzymając w ręku zwykły, prosty, mocny kij, do którego płachta jest przytwierdzona, może jeden robotnik swobodnie przyrzędem tym poruszać. Skuteczniejszym jest przyrząd wózkowy o 2 kołach, do których osi przytwierdzony jest dyszel oraz kije zwrócone ukośnie ku górze. Im oś dłuższa tem lepiej (np. 3 metry), odstęp osi od ziemi winien wynosić około 60 cm, kije mają być tak przytwierdzone, aby ich wolne końce oddalone były od ziemi przynajmniej o 2 m; do osi przytwierdza się płachtę, która zwiesza się nieco w dół, a pozatem rozpięta jest na kijach, ilość kijów zależy od długości osi, chodzi o to, aby płachta wysmarowana lepem była dobrze rozpięta na kijach. Opisany przyrząd wózkowy ciągnie się na obszarze, na którym roją się motyle.

COLEOPTERA.

Cassida nebulosa L. Tarczyk mgławcy: Pojaw larw w większej ilości stwierdzono w następujących miejscowościach: Iłińce pow. Śniatyn 18 VI, Trawna Mała pow. Czortków 14 VI, Bazar pow. Czortków 14 VI, Olejowa Królewska pow. Horodenka 4 VII. Tam, gdzie buraki nie były jeszcze przerwane, larwy żerowały przedewszystkiem na *Chenopodium*; w bardzo małej natomiast ilości na burakach, które dzięki obecności chwastu tego, zostały oszczędzone.

Phyllopertha horticola L. Niszczylistka ogrodnica: Zauważono sporadyczny żer chrząszczy na burakach cukrowych w Trawnie Małej 24 VI.

DIPTERA.

Pegomyia conformis Fall. Śmietka burakowa: W niektórych okolicach powiatu czortkowskiego dość licznie na burakach cukrowych.

RHYNCHOTA.

Aphis rumicis L. Mszyca bobowa: Zauważono w większej ilości na burakach cukrowych i nasiennych w powiatach: zaleszczyckim i horodeńskim. W każdym razie pojaw mszycy nie był tak liczny jak w roku 1928.

Zusammenfassung.

Es werden die den Zuckerrüben schädlichen Insekten, die im Jahre 1929 beobachtet wurden, erwähnt. Es sind nämlich:

Plusia gamma L. Im Bezirke Śniatyn massenhaft und schädlich.

Phlyctaenodes sticticalis L. In massenhafter Anzahl wurde beobachtet in den Bezirken: Kamionka Strumiłowa, Rohatyn, Radziechów, Brody, Buczacz, Horodenka, Tłumacz, Kołomyja, Czortków, Borszczów, Zaleszczyki, Śniatyn. Der Schmetterling erschien Ende Mai und Anfang Juni, die Raupenplage dauerte von Mitte Juni bis Anfang Juli, nachher die Verpuppung in der Erde, 6—8 cm tief, um 20 Juli erschien der Schmetterling zum zweiten Male und Ende Juli — Anfang August wiederum Raupen, jedoch in sehr kleiner Anzahl. Die grössten Schäden wurden an Zuckerrüben, Futterrüben, Luzerne, gelber Rübe, Tabak festgestellt.

Cassida nebulosa L. Die Larven in grösserer Anzahl in den Bezirken Śniatyn, Czortków, Horodenka, der Frass wurde hauptsächlich an *Chenopodium* beobachtet.

Phyllopertha horticola L. Die Käfer fressen sporadisch an Zuckerrübenblättern, im Bezirke Czortków beobachtet.

Pegomyia conformis Fall. In grösserer Anzahl im Bezirke Czortków.

Aphis rumicis L. In grösserer Anzahl in Bezirken Zaleszczyki, Horodenka auf den Zuckerrüben und Samenrüben.

Locusta migratoria L. und *Stauroderus vagans* (Eversm.).

Zwei für die Wojewodschaft Wilno neue Geradflügler.

von

W. v. SZELIGA-MIERZEYEWski (Wilno).

In meiner Abhandlung „Die Geradflügler (Orthoptera) der Umgegend von Wilno“ (Polsk. Pismo Ent. T. VI. 1927. S. 59) habe ich die Vermutung ausgesprochen, dass die Wanderheuschrecke in gewissen warmen Jahren sich bis nach Wilno verfliegen könnte, da vereinzelt Exemplare schon öfters in viel nördlicheren Gegenden (Estland, Finnland, Nord-Russland) vorgekommen sind. Nun ist es mir auch tatsächlich gelungen, ein